

само боляринѣтъ — собственикѣ и неговата жена и синѣ му имали право, да освободяѣтъ отѣ робство отрока, а никой другѣ нѣмалѣ това право.⁶⁵ За забѣлѣзване е, че за отроцитѣ въ законика се говори веднага, слѣдѣ като се опрѣдѣля неприкосновеностѣта на наслѣдствената собственостѣ, и въ отдѣла за вещитѣ. Отѣ това може да се заключи, че собственостѣта върху вещитѣ и отроцитѣ била една и сѣща, или че сѣществувала незначителна и малка разлика. Безспорно е, че сѣществувала разлика въ положението на робето отѣ врѣмето на князѣ Аспаруха и онова на отроцитѣ въ врѣме на царѣ Шишмана, защото сѣ културното развитие на южнитѣ словѣни и облагородяването на людския редѣ, робството постоянно губѣло първоначалния си остѣръ характерѣ, и личностѣта и човѣшкото достоинство на робето все повече изпѣжвало. Робството е сѣществувало и въ наслѣдницата на балканскитѣ дѣржави, турската империя⁶⁶.

§ 21.

Социално положение на робето.

Робството било единѣ отѣ основнитѣ институти на социалната и политичната организация на старитѣ и срѣдновѣковнитѣ народи и затова, въпрѣки туй, че идеята за неговата неестественостѣ и неморалностѣ си била окончателно пробила пѣтъ и се приимала за неоспорима истина, все пакѣ никой не се опиталѣ да го унищожи. Робството било тѣсно свързано сѣ цѣлия домашенѣ, икономиченѣ, частенѣ и дѣржавенѣ животѣ на старитѣ

⁶⁵ Законик Ст. Душана чл. 46. „И отроке што си кто имају, да их имају у баштину. Такмо што ће властелин прости, а или му жена, а или син, то-зи да јест свободно, а ино ништо“.

⁶⁶ Topanow. Le droit musulman, 206, 222—223, 256.

„Орошаковѣ Г. Л. Турски законѣ за земитѣ, чл. 112.